

ga masinéria, hanem a dramatizált mű sok-sok órás időtartama tűnik a bemutatást megnehezítő körülménynek, hiszen a teljes, hűzatlan produkció alighanem wagneri türelmet igényelne a máshoz szokott publikumtól. A rendhagyó, unikálisnak is mondható kihívással hazai viszonylatban talán *A szarvassá változott fiú* történetét autentikusan filmre vivő Vidnyánszky Attila volna képes leginkább illúziókeltően és érvényesen megbirkózni.

Mélység és magasság

A misztériumjáték és maga a kőmisztérium-trilógia is az Ég és a Föld, magasság és mélység szövetségét, a megbomlott idillt s az idill visszaállításának potenciális, mágikus módozatait járja körül. A körülöttünk és bennünk ma is tapasztalható tökéletlen világrend (hogy amit felrakunk estére, leomlik a reggelre, s amit felrakunk reggelre, leomlik estére) az ősi tudás szerint nem természetes, hanem elfajulás a normális állapottól. A Kőműves Kelemen-i példázatot ezért akár globális, apokaliptikus katasztrófavízióként is olvashatjuk. A dévai vár Toót-Holló Tamás látomá-

sában ez a megreparálendő univerzum, ahol az Ég Kövei a bolygók; s ebben az univerzumban a papi, hadvezéri és varázslói „táltostudást” még egységben őrző garabonciások hivatottak arra (a lidércekkal karöltve), hogy az alsó és felső világ közötti „béketárgyalásokon” közvetítsenek, „zendülni tanítsák a még lélekkel lelkes köveket”.

A garabonciásregény így egyúttal az esendő-haladó ember, az emberiség lehetséges küldetését is tisztázza: örök átmenet, örök közvetítő vagyunk a teremtett világ tényezői között. S közvetítő egy más síkon a földi világok, Kelet és Nyugat kultúrája között is, miként a néphagyomány parasztszekéren, forgószelektől kísért vándorló garabonciását Weöres Sándor az ő *Bolond Istókjában* szerepelteti. Toót-Holló Tamás nem hozhatta és hozhatná létre nagylegzetű művét, ha – Weöreshöz hasonlóan – nem jellemezné a minden csapáson és nehézségen átgázoló ontológiai optimizmus. Kőmisztériuma (jóllehet nem is állhatna távolabb a lebutított hollywoodi sémáktól) garantáltan „happy end”-del zárul: műve végén az Árkok Völgyében immár kő kövön marad, miközben osztályrészünk lesz a mámor, a mágia és a magasság.

OLÁH ANDRÁS

visszaengedlek

*az éjszaka árulkodó nyomai
reggelre elhervadtak testeden
a zuhany alól kilépve
együtt lúdbőröztem veled
a csendünkről beszéltem
a vágy konok elszántságáról
kerültem az öncsalást
ahogy a vakond a fényt
de gyengeségem rosszkor szólalt meg
lelkiismeretnek hazudta magát
most már kisírhatod magad
visszaengedlek az emlékek közé
ahol az utolsó mondat fölösleges*

határviták

*benned zsugorodva összeérnek
felolvadnak a didergő érvek
szétteríti kint a reggel a fényt
jégvirág-tüskés ablak ad reményt
foghíjas utcán részeg szél sziszeg
csontra vetközteti álmod a hideg
gyarló magányod iszonyodva retten
maradsz önkéntes háziőrizetben
– vérszegény közöny űzi a telet
véled a halál rázott most kezét*